

Voederbietenareaal in Vlaanderen sinds enkele jaren weer in de lift

Voederbiet uit vergeethoek

Vers gemalen of ingekuuld, voederbieten krijgen weer meer kans in de Vlaamse rundveerantsoenen. De verminderde beschikbaarheid van perspulp en de veredeling van voederbietrassen met betere ziekteresistentie werken die evolutie in de hand.

tekst **Annelies Debergh**

Weg is het tafereel van rijen ont-kopte voederbieten op het land. Het beeld van verkleumde boeren die zwoegend karren vullen met zowel voederbieten als bietenbladeren is van de baan. Maar na een jarenlange terugloop zijn voederbieten weer in opmars. De kwaliteit van het voerproduct en de georderde mechanisatie van het oogstproces houden het voerproduct onder de aandacht.

Voederbiet vervangt perspulp

'In 2006 lag het voederbietenareaal op 3420 hectare', citeert Alex De Vliegheer, onderzoeker aan het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek ILVO Eenheid Plant, enkele Belgische cijfers. 'Het voorbije teeltjaar is rond de 4000 hectare voederbieten uitgezaaid. Ik denk dat tot driekwart van die voederbieten in Vlaanderen staat. We zien dus een beperkte heropleving van de teelt.'

De teelttechniek lijkt op die van suikerbieten. Enkel in bemesting bestaan verschillende eisen. 'Voederbieten gaan goed om met een hoge stikstofgift', geeft Alex De Vliegheer aan. De onderzoeker vermeldt het lage aantal overschrijdingen van de stikstofresidu-norm in de bodem. 'Bij een gescheurde weide zijn voederbieten bijvoorbeeld een goede vervolgteelt omdat ze goed omgaan met een hoge stikstofgift.'

Voor de vernieuwde interesse ziet Alex De Vliegheer twee oorzaken. 'De hoofdreden is het teruglopende areaal suikerbieten en de afname van de hoeveelheid beschikbare perspulp. De verwachting dat de prijs navenant zou toenemen, heeft veehouders ertoe aangezet weer over voederbieten na te denken.'

Als tweede aspect haalt de ILVO-wetenschapper ook de problematiek aan van de bodemschimmel *Rhizoctonia solani*. De aantasting van voederbieten met *Rhi-*

zoctonia – vaak te wijten aan intensieve monocultuur van gras en mais – dwong een aantal veehouders te stoppen met de teelt van voederbieten. De ziekte veroorzaakt ernstige opbrengst- en bewaarverliezen. 'Sinds de bietenveredelaars *Rhizoctonia*-tolerante rassen op de markt hebben gebracht, is het tij gekeerd', zegt De Vliegheer. 'De komst van die rassen brengt nieuwe kansen.'

Ingekuuld of vers gevoerd?

An Schellekens, onderzoeker aan de Hooibeekehoeve in Geel en mede-coördinator bij het Landbouwcentrum voor Voedergewassen, beaamt de heropleving. Ze wijst ook op nieuwe inzichten over de inkuiltechniek rondom voederbieten. 'Als het lukt om op een snelle en eenvoudige manier voederbieten en mais in eenzelfde kuil te krijgen, biedt dat op het vlak van arbeid tal van voordelen.' Het inkuilen van voederbieten in maiskuilen lijkt stilaan meer toegepast op rundveebedrijven, zo meldt Schellekens nog. 'In onze provincie is een loonwerker zich al gaan specialiseren in het inkuilen van voederbieten in maiskuilen. Dat wijst toch op een verhoogde interesse.'

Ook Alex De Vliegheer is bekend met het samen inkuilen van voederbieten. 'Vroeg en erg proper oogsten van de voederbieten is noodzakelijk bij samen inkuilen',

benadrukt hij. Tijdens het hakselen en inkuilen van de mais worden gemalen bieten laagsgewijs over de kuil verdeeld. 'Voordeel is de beperkt benodigde arbeid voor uitkuilen in de winter, maar bij de maisoogst is deze inkuiltechniek wel erg bewerkelijk en tijdrovend.' Verse bewaring vormt een andere minder arbeidsintensieve mogelijkheid. 'Bieten houden een stabiele samenstelling tijdens het bewaringsproces', zegt Alex De Vliegheer. Zowel suikerbieten als voederbieten worden machinaal geoogst. De onderzoeker wijst toch op een verschil. 'In tegenstelling tot suikerbieten worden voederbieten niet ont-

kopt, enkel ontbladerd om sapverliezen te voorkomen en om rotting tegen te gaan.'

Een goede bescherming tegen winterkoude is belangrijk. 'Bij vorst dienen de bieten te worden afgedekt', beklemtoont de onderzoeker. Opnieuw ontbloten is een noodzaak. 'Bieten ademen. Bij warmer weer moeten ze hun warmte kunnen uitwisselen met de omgeving.'

Grote energie-inhoud

In de praktijk worden voederbieten veelal vers gevoerd, en in beperkte hoeveelheden. Dat constateert ook Leo Fiems, onderzoeker aan de Eenheid Dier van

het ILVO. 'We zien dat het voedermiddel uit de vergeethoek komt.'

'Wanneer met alle nutriënten in het rantsoen rekening gehouden wordt, zijn bieten ongetwijfeld een uiterst waardevol voedermiddel voor vleesvee,' geeft Fiems aan. 'Bieten zijn energierijk, zeer goed verteerbaar en hebben een laag drogestofgehalte. Voederbieten worden bijgevolg zeer snel afgebroken.'

Door die combinatie van eigenschappen is wel aandacht voor de structuur in het rantsoen noodzakelijk. 'In combinatie met structuurhoudende voedermiddelen passen voederbieten bijvoorbeeld erg goed in het rantsoen van fokvee.'

Patrick Vandecandelaere: 'Voederbieten verhogen voeropname'

Al zestien jaar lang vormen voederbieten een onderdeel in het rantsoen voor de 400 stuks vee van Patrick Vandecandelaere en Annick Tolpe uit Moorslede. Op Hof ter Zilverberg gaan elke week 20.000 kg voederbieten door een reiniger. 'Zo maak ik een voorraad voor één week', zegt Patrick.

De bieten voert hij met een eenvoudige voerbak voorzien van een snijrooster. Het product is een vast ingrediënt bij runderen vanaf zes, zeven maanden oud. 'Ik zie voederbieten als saus op het eten. Voederbieten verhogen de smakelijkheid van het rantsoen enorm en zorgen duidelijk voor een hogere opname.'

Elk jaar telt het teeltplan drie hectare voederbieten. Het gaat om halve suikertypen met een drogestofgehalte van 13,5 procent. 'Die bevatten iets meer suiker dan de traditionele voederbieten.'

Op basis van de grondanalyse zijn de bieten bemest met 40.000 liter kaliumrijk effluent (waterig restproduct van biologische mestverwerking), 30.000 liter rundveedrijfmest, 250 kg kaliummeststof potas, 2000 kg magnesiumkalk en 400 kg ammoniumnitraat. 'Door de hoge nutriëntenopname leveren voederbieten nooit problemen op voor de stikstofrest in de bodem.'

Met de teelt van voederbieten houdt Patrick Vandecandelaere een ruime rotatie aan met een tussentijd van vijf jaar. 'Omdat ze met elkaar verwant zijn, komen voederbieten nooit in rotatie met teelten als spinazie of bloemkolen.'

Bij de oogst komen de voederbieten in een kuil van vijftig bij twaalf meter te liggen. 'Bij de oogst bedekken we de bieten direct met een strolaag van vijf tot acht centimeter', vervolgt de fokker. Bij vorst van meer

dan drie graden onder nul dekt hij de voederbieten nogmaals met plastic af. 'Zodra de temperatuur weer oploopt, moet het plastic er onmiddellijk weer af om bewaarverliezen te voorkomen.'